

Гарбар Антон Миколайович
Коденець Юлія Сергіївна

Київський національний торговельно-економічний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

На сьогоднішній день світ досягнув повної диджиталізації, це торкнулося майже кожної сфери діяльності людства, суспільства, а особливо економіки. Адже на даний момент економічні зв'язки можуть відбуватись між суб'єктами, які знаходяться на різних материках та ще й у різних часових поясах і це все штовхає на думку, що вже не існує кордонів та є абсолютно нові можливості для розвитку світової економіки. Тому що саме розвиток міжнародних торгових зв'язків не лише сприяє економічному зростанню держав світового співтовариства, а й дає змогу підтримувати і зміцнювати мирні взаємовідносини, знімати міжнародну напруженість, створювати систему міжнародної економічної безпеки. І для того, щоб усе успішно працювало існує правове регулювання міжнародних торговельних відносин.

Саме міжнародне торгове право є основним нормативним регулятором відносин, які виникають у сфері міжнародного торгового співробітництва. За його допомогою врегульовуються безліч ситуацій у процесі міжнародного торгового співробітництва, як між державами, так і їх угрупованнями, міжнародними організаціями та іншими учасниками. Адже кожен день виникають, змінюються, припиняються певні відносини, які потребують відповідного правового вирішення та узгодження. Інструментом вирішення, як відомо, є правові норми, система яких і становить міжнародне торгове право, а саме самостійну галузь міжнародного економічного права. Станом на сьогоднішній день міжнародне економічне право об'єднує систему правових норм і принципів, які регулюють міжнародну торгівлю, міжнародні валютні відносини, міжнародні перевезення та інші важливі напрями міжнародного економічного співробітництва.

Як нам вже відомо, міжнародне економічне право базується на загальних і спеціальних принципах. До загальних належать принципи: мирного співіснування, принцип суверенної рівності

держав, принцип співробітництва держав, принцип невтручання, принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань, принцип взаємної вигоди тощо. У більш систематизованому вигляді перелік зазначених принципів викладено у Хартії економічних прав і обов'язків держав від 12.12.1974 року, розділ I «Основи міжнародних економічних відносин», де вказано, що економічні, а також політичні та інші відносини між державами регулюватимуться, серед іншого, наступними принципами [4]. А до спеціальних належать принципи: розвитку міжнародних економічних і науково-технічних відносин між державами, принцип юридичної рівності і недопустимості економічної дискримінації держав, принцип свободи вибору форми організації зовнішньоекономічних зв'язків, а також економічною діяльністю, принцип найбільшого сприяння, принцип національного режиму тощо.

Також, хочеться додати, що саме міжнародне торговельне право, за своїм визначенням, регулює правовідносини, що виникають при здійсненні міжнародної торгівлі. Для цілей міжнародного торговельного права під міжнародною торгівлею розуміють не лише правила перетину товаром чи послугою кордону держави імпортера, а і правила, що стосуються продажу, розповсюдження і конкуренції цього товару з аналогічним національним чи іншим товаром після перетину кордону та попадання на ринок. Виходячи з цього, можна виділити дві основні категорії правовідносин, що виникають при здійсненні міжнародної торгівлі, які є предметом регулювання міжнародного права: правовідносини між суб'єктами міжнародної торгівлі, що виникають при перетині товаром чи послугою кордону країни імпортера; правовідносини між суб'єктами міжнародної торгівлі, що виникають після перетину кордону країни-імпортера товаром, і що стосуються продажу, розповсюдження і конкуренції цього товару на національному ринку. У даній ситуації міжнародне торговельне право виступає як «рамкове право» і встановлює певні вимоги до національного законодавства. У самого міжнародного торговельного права є також джерела: міжнародні договори (зокрема, торговельні); міжнародні правові акти, міжнародні торговельні звичаї; міжнародні прецеденти міжнародних арбітражів і судів; національне законодавство, якщо воно за згодою відповідних

держав застосовується до регулювання міжнародних торговельних відносин

Яскравим прикладом застосування міжнародного торгового права є підписання довгоочікуваної Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом, де важливим елементом угоди є положення про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ЗВТ). Нею передбачено суттєву лібералізацію торгівлі (усунення тарифів чи квот) між сторонами, гармонізацію законодавства і нормативно регуляторної бази. Головні цілі угоди – скасування Україною та ЄС ввізних мит на більшість товарів, що імпортуються на взаємні ринки; встановлення сторонами найбільш сприятливих умов доступу до ринків послуг; спрощення митних процедур та попередження шахрайства, контрабанди, інших правопорушень у сфері транскордонного переміщення вантажів та ін.

Підсумовуючи, можна твердо заявити, що правове регулювання міжнародних торговельних відносин здійснюється міжнародним торговим правом, де воно виступає підгалуззю міжнародного економічного права. Саме в даний момент, коли міжнародна торгівля набирає зростання між усіма державами світу, міжнародне торгове право допомагає здійснювати дану діяльність та розвивати її ставлячи передусім верховенство права, що забезпечує відтворення та здійснення основних принципів міжнародного економічного права: мирне врегулювання суперечок, взаємна і справедлива вигода, міжнародне співробітництво з метою розвитку та інше.

Джерела:

1. Дахно І. І. Міжнародне економічне право 3-тє видання, перероблене і доповнене, 2009. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/25-Mignar_ekon-provo-Dahno.pdf.
2. Міжнародне торговельне право як регулятор відносин міжнародного співробітництва від 28.09.2010. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/law/10160/>.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 30.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page#Text.
4. Хартія економічних прав та обов'язків держав від 18 травня 1972 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_077#Text.

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Тищенко Ю. В.